

**Изм.№ 1606/13.10.2023 на СДП
Балкани**

До:

г-н Виргиниус Синкявичус
Европейска комисия
Комисар по въпросите на
околната
среда, океаните и рибарството

г-жа Селин Гауер
Европейска комисия
Генерален директор на Работна
група по възстановяването
и устойчивостта (RECOVER)

г-н Маартен Вервей
Европейска комисия
Генерален директор на главна
дирекция „Икономически и
финансови въпроси“ (ECFIN)

Копие до:

г-н Андреа Ветори
Европейска комисия,
Главна дирекция „Околна
среда“, дирекция
ENV.D.3 Опазване на природата

г-н Пол Спайт
Европейска комисия,
Главна дирекция „Околна
среда“, дирекция
ENV.E.3 Съответствие с
изискванията
за околната среда – прилагане

г-н Йоханес Любкинг
Европейска комисия
Главен съветник и координатор
на
възстановяването европейския
семестър,
Работна група по и
устойчивостта (RECOVER),

Възстановяване и устойчивост
III (SG.RECOVER.C)

г-н Масимо Суарди

Европейска комисия
Генерална дирекция
„Икономически и финансови
въпроси“, „Макроикономически
политики“ (ECFIN.C)

г-жа Даниела Божинова

г-н Владислав Панев

г-жа Илина Мутафчиева

г-н Васил Тодев

Народни представители в
Народното събрание от партия
„Зелено Движение“ (член на
Европейската зелена партия)

г-н Радан Кънев

депутат в Европейския
парламент

Група на Европейската народна
партия (Християндемократи)

г-жа Маргрете Аукен

г-н Райнхард Бутикофер

г-жа Ска Келлер

г-н Даниел Фройнд

г-н Нико Семсрот

г-н Бас Айкхаут

г-н Майкъл Блос

г-н Пар Холмгрен

г-н Виле Ниинисто

г-жа Грейс О'Съливан

г-жа Юта Полтс

депутати в Европейския
парламент

Група на Зелените/Европейски
свободен алианс

г-жа Рамона Стругариу

г-н Паскал Канфин

депутати в Европейския
парламент

Група на „Renew Europe“

Относно: сигнал за неспазване на общностното право, по специално на чл. 4, пар. 4 и чл. 6, пар. 1 на Директива 92/43/ЕИО, при планиране и прилагане на Реформа 1 (C5.R1) и Инвестиция 1 (C5.I1) от националния План за възстановяване и устойчивост (ПВУ)

Уважаеми дами и господа,

Това е сигнал за неспазване на общностното право, по-специално на чл. 4, пар. 4 и чл. 6, пар. 1 на Директива 92/43/ЕИО, при планиране и прилагане на Реформа 1 (C5.R1) и Инвестиция 1 (C5.I1) от националния План за възстановяване и устойчивост (ПВУ) на Република България. Сигналът посочва, че предвидените реформи и инвестиции не се съобразяват с последните решения на Съда на Европейския съюз, касаещи тези членове като:

- не предвиждат определяне на приоритети за опазване на защитените зони от НАТУРА 2000, така както се изисква от чл. 4, пар. 4 на Директива 92/43/ЕИО, и
- не гарантират незабавното приемане на мерки за тези зони, така както се изисква от чл. 6, пар. 1 на Директива 92/43/ЕИО, както и предприемането без отлагане на мерки адресиращи приоритетите, установени предвид заплахите за зоните съгласно чл. 4, пар. 4 и в светлината на чл. 6, пар. 2 на Директива 92/43/ЕИО, изискващ да не се допуска увреждане на тези зони.

Горните проблеми правят Реформа 1 (C5.R1) и Инвестиция 1 (C5.I1) неефективни и не изпълняващи изискванията на тези членове на Директива 92/43/ЕИО. Наред с това, пряко се засяга и цялостното прилагане на ПВУ и редица Инвестиции в плана – поради връзката на чл. 4, пар. 4 и чл. 6, пар. 1 с провеждането на Оценки за съвместимост на всички Инвестиции, изискващи предварителна оценка и съгласуване съгласно чл. 6, пар. 3 на Директива 92/43/ЕИО.

Предвид горното, в настоящия сигнал настояваме службите на ЕК, в качеството си на гарант за спазване на Общностното право съгласно Договора за функциониране на ЕС, да гарантират с нужната яснота и предвидимост спазването на чл. 4, пар. 4 и чл. 6, пар. 1 на Директива 92/43/ЕИО. Това е ключово и във връзка с чл. 6, пар. 2 и чл. 6, пар. 3 и в съответствие с принципа на предоставяне на средства на Общността срещу гарантирано спазване на Общностното право.

Моля, запознайте се по-долу с детайлните ни мотиви и искания.

I. Неадекватна транспозиция на чл. 4, пар. 4 и чл. 6, пар. 1 на Директива 92/43/ЕИО след промени в Закона за биологичното разнообразие, приети с цел изпълнение на Плана за възстановяване и устойчивост (ПВУ)

1. Описание на решението на парламента

Законопроект на правителството за НАТУРА 2000 и ПВУ

На 5 октомври 2023 г. в Народното събрание на Република България беше прието изменение на националния Закон за биологичното разнообразие, предложено от правителството в лицето на Министерски съвет на 13 Април 2023 г. Мотивите на вносителя почти дословно повтарят описанията в оперативното споразумение на Реформа 1 (номера 126) в компонент Биоразнообразие на ПВУ и посочват, че са в изпълнение на реформа Реформа 1 (C5.R1) от ПВУ – да бъдат приети законови текстове, включващи инструменти за ефективно управление на НАТУРА 2000 за:

- създаване на органи за управление на НАТУРА 2000;
- определяне и приемане на природозащитни цели на зоните от НАТУРА 2000;
- приемане на задължителни планове за управление.

В мотивите си вносителите посочват, че тези промени адресират нарушения на чл. 4, пар. 4, чл. 6, пар. 1 и чл. 6, пар. 2 на Директива 92/43/ЕИО и воденото срещу България дело в Съда на Европейския съюз (нарушение 2018/2352 по описа на Европейската комисия (ЕК) за неспазване на тези членове). Вносителите твърдят, че с тези промени се постига ефективно изпълнение на изискванията на Директивата по тези членове.

Законопроект на партия „Зелено движение“, изготвен въз основа на предложения на природозащитните НПО във връзка с нарушенията на чл. 4, пар. 4 и чл. 6, пар. 1 на Директива 92/43/ЕИО

В рамките на същата процедура, още на първо четене (заседание на 18 септември 2023 г.) Народното събрание отхвърли законопроект на партия „Зелено движение“, изготвен въз основа на предложения на природозащитните НПО. Основен мотив изтъкнат за отхвърлянето на законопроекта е, че не е в изпълнение на ПВУ. Отхвърленият законопроект осигуряваше транспозиция на чл. 4, пар. 4 и чл. 6, пар. 1 на Директива 92/43/ЕИО, с което се целеше и засилване на прилагането на тези членове. Предложенията включваха транспониране на:

- термина „приоритет“ на защитените зони от чл. 4, пар. 4, както и пренасяше в закона определението на чл. 4, пар. 4 за съдържанието на този термин (изисквания при определяне на

приоритетите и предхождащите ги цели на защитените зони) – като правеше „приоритетите“ задължителен елемент от заповедите за обявяване на защитените зони (както това се изисква от чл. 4, пар. 4). **Понастоящем терминът „приоритети“ напълно липсва и не е пренесен в българското законодателство.**

- изискването да бъдат незабавно определени мерки за защитените зони съгласно чл. 6, пар. 1 на Директива 92/43/ЕИО, като дава определение и описва обхвата на мерките. Едно конкретно национално решение, предложено в законопроекта е ограничителните режими присъстващи, като национално решение, във всяка заповед за обявяване на защитена зона – да придобият статут на превантивни мерки по чл. 6., пар.1 и в изпълнение на чл. 6., пар.2. Влизайки в заповедта, определянето на най-неотложните превантивни мерки по чл. 6.1 и чл.6.2. – става незабавно, те са системни и следва да отразяват пълно заплахите за зоните определени в приоритетите по чл. 4, пар. 4. **Понастоящем, даже с въвеждането на задължителните планове за управление с последните изменения на ЗБР, в българското законодателство няма задължение за незабавно определяне на системни мерки за всички зони и такова определяне се отлага за неопределено бъдеще при изготвяне на бъдещи планове за управление.**

2. Нарушенията на ПВУ

Липсата на текстове в одобрените промени на ЗБР, които да транспонират и гарантират с нужната правна сигурност прилагането на чл. 4, пар. 4 и чл. 6, пар. 1 на Директива 92/43/ЕИО, води до противоречие с Регламент 2021/241 за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост. По наше мнение явно се нарушават заложените цели на този регламент в параграфи 10, 11, 23, 24, 32, 39, 42 на Преамбюла и разпоредбите на чл. 2, пар. б), чл. 3, бук. а), чл. 4, пар. 1 и чл. 18, пар. 4, бук. г) и бук. д). Това би следвало да доведе до негативна оценка от страна на Комисията съгласно чл. 19, пар. 3, бук. г), бук. д) и бук. ж) и Приложение V, пар. 2.4 и 2.5 на Регламента.

Нарушени са и разпоредбите на Решение за изпълнение на Съвета за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на България 8091/22 и по конкретно пар. 23-26, пар. 29,

Мотивите ни са следните:

2.1. В Реформа С5.R1: и Инвестиция С5.I1: (номера 126 и 127) от Приложението към Оперативното споразумение за ПВУ са заложили следните резултати (ключови етапи и цели):

- приемане на законови задължения за създаване на органи за управление на НАТУРА 2000 (C5.R1);
- приемане на законови задължения за задължителни планове за управление (в неопределено бъдеще) (C5.R1);
- определяне и приемане на подробни и специфични цели на зоните от НАТУРА 2000 (C5.R1 и C5.I1).

2.2. Горните етапи и цели, както и извършената чрез промените в ЗБР реформа, по никакъв начин не взимат предвид няколко неотдавнашни решения на Съда на Европейския съюз по отношение на чл. 4, пар. 4 и чл. 6, пар. 1 на Директива 92/43/ЕИО. Последното от тези решения на Съда на Европейския съюз е от 21 Септември 2023 г. (case C 116/22 ЕК срещу Германия), като то се предхожда от редица други дела на този съд по темата (Case C-849/19, Case C-241/08, Case C-90/10). Тук ще обобщим само най-важните констатации на съда и изводите валидни за България от това:

- Чл. 4., пар. 4 на Директива 92/43/ЕИО изисква определяне на приоритети на опазване на защитените зони, отговарящи на изискванията на този член, като това е крайното задължение на страните членки по този член. **Целите на защитените зони са пряко свързани с приоритетите и са само предходен етап от определянето, като крайно прилагане на чл. 4., пар. 4 имаме само при одобряване на приоритети. Това значи, че Реформа C5.R1: (под номер 126) и Инвестиция C5.I1 (под номер 127), както и промените в ЗБР, не отразяват изискванията на чл. 4., пар. 4, доколкото те предвиждат само определяне на цели на защитените зони:**
- Съдът потвърждава, че мерките за управление на защитените зони по чл. 6, пар. 1 на Директива 92/43/ЕИО, следва да са приети и налични в същия срок, както и целите и приоритетите – за България през 2014 г. и срокът за приемането им не е спазен. **Това значи, че Реформа C5.R1:, (номер 126) както и промените в ЗБР, не отразяват изискванията на чл. 6., пар. 1, доколкото планове за управление с включени в тях консервационни мерки ще има, но това не е обвързано със сроковете по чл.4.4., съответно се отлага за неопределено от закона бъдеще.**

Определянето на приоритети и цели не е подчинено на изискването те обезателно да са количествено измерими, така както твърдят службите на ЕК;

- Определянето на приоритети и цели по чл. 4., пар. 4 Директива 92/43/ЕИО е пряко свързано със задълженията по чл. 6, пар. 3 за извършване на Оценки за съвместимост – като последните следва да се правят спрямо тези приоритети и цели – т.е.

пороци в целите и приоритетите, водят до пороци в Оценките за съвместимост.

2.3. Липсата на отразяване на изискванията на чл. 4, пар. 4 и чл. 6, пар. 1 на Директива 92/43/ЕИО в Реформа С5.Р1: (номер 126) и Инвестиция С5.І1 (с номер 127) на ПВУ и в промените на ЗБР води до нарушаване на следните цели и разпоредби, заложи в Регламент 2021/241 и Решение 8091/22:

нарушена е целта мерките, получаващи подкрепа от ПВУ да допринасят ефективно за екологичния преход, включително биологичното разнообразие, или за преодоляване на предизвикателствата, които произтичат от тях;

нарушен е принципът „за ненанасяне на значителни вреди“ доколкото, липсата на приоритети, цели и мерки на защитените зони от НАТУРА 2000 отговарящи на стандартите на Съюза в областта на околната среда и по конкретно на чл. 4, пар. 4 и чл. 6, пар 1 на Директива 92/43/ЕИО, води до опорочаване на процедурите по оценка за съвместимост съгласно чл. 6, пар. 3 на Директива 92/43/ЕИО (case С-116/22) на всички планове, програми и проекти, изискващи такава оценка. Това пряко засяга възможността голям брой програми и мерки от ПВУ да бъдат осъществени в съответствие със стандартите на Съюза в областта на околната среда. Такива мерки от ПВУ, за които потенциално е възможно да се изисква провеждане на процедури по чл. 6, ал. 3 на Директива 92/43/ЕИО са: 36- 38, 41-46, 50-62, 98-104, 107-112, 122-125, 128-130, 131-136, 161, 169-171, 180, 193-195, 209-210.

не се постига целта на Регламента той да допринесе за интегрирането на действията в областта на биологичното разнообразие в политиките на Съюза.

II. Допълнителни нарушения на изискванията на чл. 4, пар. 4 на Директива 92/43/ЕИО в резултат на неправилно прилагане при определяне на така наречените подробни и специфични цели на защитените зони (Реформа С5.Р1: (Номер 126) – включване в закона и Инвестиция С5.І1 (с номер 127) – подпомагане до-разработването на такива цели)

НПО са установили редица нарушения на чл. 4, пар. 4 на Директива 92/43/ЕИО при определяне на така наречените „подробни и специфични цели“ на зоните от НАТУРА 2000, като понастоящем се изготвя жалба до службите на ЕК в тази връзка:

- Одобрената на национално ниво методика за разработване на „подробните и специфични цели“ включва единствено определяне на параметрите за „Благоприятен статус“ и е само частично

изпълнение на изискванията на чл. 4., пар. 4 на Директива 92/43 за определяне на приоритети:

- **не отразява ролята на зоните за кохерентността на мрежата НАТУРА 2000,**

- **не отразява заплахите за зоните,**

- **не приоритизира целите (няма приоритети по същество).**

° Изискването на **методологията за „подробните и специфични цели“ е всички параметри за БПС** включени в целите да са количествено определени – е нерещимо и не отговаря на изискванията на чл. 4., пар. 4 на Директива 92/43. Европейският съд категорично отхвърля това изискване. Включването на това изискване в българската методика за определяне на „подробните и специфични цели“ доведе до **драстични непълноти** за всеки вид и местообитание и за всяка зона. Като голям брой съществени **параметри от гледна точка екологията на видовете и местообитанията,** които не може да се определят количествено понастоящем – са **изключени от така определените цели.**

Този проблем е хоризонтален, засяга всички определени досега „подробни и специфични цели“ и без приемане на приоритети, този проблем – е нерешим, или извънредно трудно и скъпоструващ за решаване.

III. Искане

Службите на Комисията да гарантират с нужната яснота и сигурност, че при прилагането на ПВУ ще бъдат спазени изискванията и стандартите на Съюза в областта на околната среда в съответствие с принципа на предоставяне на средства на Общността срещу гарантирано спазване на Общностното право и по конкретно:

а) Реформа С5.Р1: (Номер 126) и Инвестиция С5.І1 (с номер 127) на ПВУ да бъдат изпълнени съгласно изискванията на чл. 4, пар. 4, чл. 6, пар 1 и чл. 6, пар. 2 на Директива 92/43/ЕИО, и в светлината на скорошните решения на Съда на Европейския съюз, като се гарантира;

- включване на приоритетите на защитените зони от НАТУРА 2000 съгласно чл. 4, пар. 4 на директивата в Закона за биологичното разнообразие съгласно Реформа С5.Р1: (Номер 126);
- практическото изготвяне и включването им в заповедите за обявяване на приоритетите за всяка зона като част от Инвестиция С5.І1 (с номер 127) на ПВУ;

- незабавно, без никакво по нататъшно отлагане, определяне на мерки в защитените зони от НАТУРА 2000 съгласно чл. 6, пар. 1 на директивата, като се включат в Закона за биологичното разнообразие съответните текстове. Това най-малко следва да включва неотложните превантивни мерки в изпълнение на чл. 6, пар. 2 на Директива 92/43/ЕИО за опазване на зоните от заплахите идентифицирани в пълнота в приоритетите на зоните.

б) Мерки 36- 38, 41-46, 50-62, 98-104, 107-112, 122-125, 128-130, 131-136, 161, 169-171, 180, 193-195, 209-210 на ПВУ да бъдат изпълнени съгласно принципа „за ненанасяне на значителни вреди“, за която цел е необходимо да се гарантира спазване на чл. 6, пар. 3 на Директива 92/43/ЕИО и във връзка с чл. 4, пар. 4 и чл. 6, пар. 1 на същата, чрез адекватно с тези норми изпълнение на Реформа С5.Р1: (Номер 126) и Инвестиция С5.І1 (с номер 127) на ПВУ.

Настоящото писмо и сигнал се изпраща от името на неформална природозащитна НПО коалиция "За да остане природа в България". Технически се изпраща от ел. адрес на Сдружение за дива природа БАЛКАНИ от името на всички организации. Писмото е конкретно подкрепено от организации и представителите им - моля всички организации и лица конкретно подкрепили писмото да получават кореспонденцията по това писмо на посочените ел. адреси.

Моля да получим своевременно информация от службите на ЕК относно предприетите действия и взетите решения във връзка с нашия сигнал, отчитайки кратките срокове на процедурите свързани с ПВУ и отчитайки целите и принципите на Общностното право за публичност на решенията свързани с околната среда.

Дата: 13 Ноември 2023 г.

С уважение:

Сдружение за дива природа БАЛКАНИ - представлявано от г-н Петко Цветков - председател на УС и г-н Андрей Ковачев - експерт
Асоциация на парковете в България - представлявано от г-н Симеон Арангелов - председател на УС и г-н Тома Белев - експерт
Българска Фондация Биоразнообразие - представлявано от г-жа Румяна Иванова - изпълнителен директор
Фондация „Грийнпийс“ - България - представлявано от г-жа Меглена Антонова - председател
Инициатива "Зелени закони" на Сдружение за изследователски практики, представлявано от Вера Стаевска, председател на Управителния съвет
Българска асоциация за алтернативен туризъм - представлявано от г-жа Елеонора Йосифова - председател на УС
Екологично сдружение „За Земята“ - представлявано от Данита Заричинова и Ива Димитрова - членове на УС

Институт за зелена политика - представлявано от г-н Петко Ковачев,
изпълнителен директор

СНЦ Зелени Балкани (Стара Загора) - представлявано от г-жа Елена
Тилова - председател на УС

Българско дружество за защита на птиците - представлявано от Ваня
Рътарова-Георгиева - Изпълнителен директор

WWF България - представлявано от Веселина Кавръкова, изпълнителен
директор, за контакти - Катерина Раковска, старши експерт
"Политики биоразнообразие"